

'Meer doen om gaten in pensioenopbouw te voorkomen'

- Pensioen Pro FD
- Maarten van Wijk
- 28 januari 2016

aan een nieuw pensioenstelsel wordt te weinig aandacht besteed aan het doorwerken bij oudere werknemers, de opbouw van jongeren en de gevolgen van flexibilisering. Dat concluderen deelnemers aan een congres van de Universiteit Maastricht over het 'kortwerkenrisico'.

Foto Hollandse Hoogte

Kortwerkenrisico is het gevaar dat mensen niet in staat zullen zijn om voldoende opbouwjaren te kunnen opzetten voor pensioen. Bij zowel jongeren als ouderen bestaat het, om verschillende redenen.

Wat jongeren betreft wees Peter Gortzak, hoofd beleid bij APG, op een risico van de door het kabinet gewenste degressieve opbouw, namelijk dat het zwaartepunt van de pensioenopbouw op jonge leeftijd komt te liggen.

Met de degressieve premie gaat Nederland in de richting van een 'beginloonstelsel', zei Gortzak.

Dit is een probleem, omdat juist jongeren het meest te maken krijgen met de opkomst van flexibele contracten, het zzp'er-schap en het werk in sectoren die überhaupt geen pensioenregeling hebben. Gortzak: 'Om dat te verzachten zou je een inhaalbaarheid moeten bieden, zodat mensen op latere leeftijd juist extra pensioen mogen opbouwen.'

Pensioengaten

Om gaten in de pensioenopbouw voor alle werknemers te verkleinen, zou gedacht kunnen worden aan doorbetaling van de pensioenpremie tijdens de periode van WW, suggereerde hoogleraar Ton Wilthagen (Universiteit van Tilburg). 'Wellicht zou dit een ruil kunnen zijn tegen een kortere WW, of een eventuele kortere doorbetaling door de werkgever bij ziekte.'

In de bijstand zou overheid ook premie kunnen bijdragen, suggereert Wilthagen. 'Met een tientje per maand kom je al heel eind.'

Wat betreft de algehele pensioenplicht, een andere remedie tegen pensioengaten, constateerde Gortzak dat daarbij wel direct een minimum-niveau moet worden vastgesteld: anders is de pensioenplicht een lege huls. 'Een werkgever zou de franchise op een miljoen euro kunnen zetten en dan zeggen dat hij aan de pensioenplicht heeft voldaan.' Dat minimum kan niet hoog zijn, want anders kunnen sommige sectoren het niet aan. 'Maar een risico aan een minimum is wel, dat andere regelingen ook in die richting gaan tenderen.'

Oplossing

Elianne Janssen en Frank Jansse van PwC merkten op, dat in het verleden allerlei oplossingen voor betere arbeidsmarktinzet en langer doorwerken zijn bedacht en snel weer gesneuveld. Daaronder zijn levensloopregeling, flexibele aow-leeftijd, doorwerkbonus, zware-beroepenregeling en recent het vitaliteitspakket. 'Dat had diverse redenen, maar meestal toch budgettair.'

De PwC-adviseurs suggereerden daarom een netto 'fut'-regeling, waarbij de werkgever geld stort op een geblokkeerde regeling, maar zonder fiscale facilitering - hooguit zou dit voor een klein deel kunnen met gebruikmaking van de werkkostenregeling. Hoger opgeleiden kunnen het budget gebruiken om vitaal langer door te werken, lager opgeleiden om eerder stoppen.

Ouderen

Wat betreft ouderen is het jammer, dat er niets is geworden van de sociale paragraaf uit het Pensioenakkoord uit 2010, bedoeld om werkenden te helpen langer door te werken, aldus Gortzak, die zelf als secretaris van vakcentrale FNV meeschreef aan dit akkoord. In de sociale paragraaf zaten onder meer maatregelen voor meer scholingsaftrek, bonussen voor het in dienst nemen van ouderen en het zogenaamde 'vitaliteitssparen'.

Gortzak wijst ook op het uitblijven van een regeling voor zware beroepen. 'In 2009 vond men in de Tweede Kamer van links tot rechts, dat er iets moest gebeuren voor zware beroepen. Daarvan hoor je nu niets meer.'

Gortzak is daar minder rouwig om. 'Ik was nooit zo'n voorstander van zo'n regeling omdat het arbitrair is wat een zwaar beroep is en wat niet.'

Deeltijdpensioen, een optie die nu weinig gebruikt wordt, kan in de toekomst wel een belangrijk deel van de oplossing worden om mensen aan het werk te houden, meent hij.

Verhogingen

Ook denkt hij dat de regering nog eens naar de systematiek van verhoging van de aow-leeftijd zou kunnen kijken. 'Nu wordt het verhoogd met één jaar voor elk jaar dat de levensverwachting stijgt.'

Maar om de verhouding tussen de periode van pensioen en werk tijdens het leven gelijk te houden, zou je de pensioenleeftijd met maar 0,7 jaar hoeven verhogen voor elk jaar stijging van de levensverwachting.'

De modelaanpassingen van de pensioenleeftijd gaan op dit moment sneller dan menigeen denkt, zegt Gortzak. Van een individuele werknemer kan eigenlijk niet verwacht worden hij dit bijhoudt, meent hij, getuige ook krantenberichten dat de armoede voor Nederlanders het grootst is in de jaren vlak voor pensioen.

Gortzak keerde zich ook tegen het automatisch verlagen van de jaarlijkse maximale fiscale opbouw bij hogere pensioenleeftijd. 'Het is een fiscale fictie dat mensen automatisch langer kunnen doorwerken en dus een bovenmatig pensioenresultaat zouden bereiken als de pensioenleeftijd stijgt.'